

Rahvakultuuri andmekogu põhimääruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Avaliku teabe seaduse § 43³ lõike 1 kohaselt asutatakse andmekogu seaduse või seaduse alusel antud õigusaktiga. Rahvakultuuri andmekogu on asutatud 22.02.2023 vastu võetud muinsuskaitseaduse, halduskoostöö seaduse ja muuseumiseaduse muutmise seadusega.

Muinsuskaitseaduse § 79¹ lõike 1 kohaselt asutab valdkonna eest vastutav minister riigi infosüsteemi kuuluva rahvakultuuri andmekogu (edaspidi *andmekogu*). Lõike 2 kohaselt on andmekogu eesmärk: 1) koguda ja töödelda rahvakultuuri valdkonna andmeid, et tõhustada rahvakultuuri korraldamist ja juhtimist ning rahvakultuuritegevustes osalemist; 2) koguda ja töödelda andmeid laulu- ja tantsupeo korraldamiseks; 3) võimaldada kogutud andmeid kasutada toetuste taotlemisel; 4) koguda andmeid rahvakultuuri valdkonnas kultuuripoliitika kujundamiseks ja riikliku statistika tegemiseks.

Andmekogu vastutav töötleja on Kultuuriministeerium.

Enne seadusmuudatuse vastuvõtmist oli valdkonnas kaks andmekogu, mis kogusid osaliselt samu andmeid, kuid ei olnud omavahel liidestatud ning mille asutamiseks puudus seadusest tulenev alus:

1) Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse (edaspidi ka *ELTSA*) register, mis on töövahend laulu- ja tantsupidude planeerimiseks ja korraldamiseks ning vajalik keskkond peol osalevatele kollektiividele;

2) Kultuuriministeeriumi (edaspidi ka *KuM*) hallatava riigiasutuse Eesti Rahvakultuuri Keskus (edaspidi ka *ERK*) hallatav valdkondlik rahvakultuuri andmekogu, mis sisaldab infot rahvakultuuriga tegelevate organisatsioonide, kollektiivide, isikute ning rahva- ja kultuurimajade või nendega seotud rajatiste kohta.

Need andmekogud liideti seaduse muudatusega üheks rahvakultuuri andmekoguks. Vaatamata sellele, et seaduse muudatus jõustus 1.09.2024, on andmekogu arendustööd kulgenud pikemalt ning andmekogu ei ole veel valmis. Seetõttu on täitmata ka seadusest tulenev volitusnorm ning andmekogu põhimäärus on kehtestamata. Andmekogu valmimine on kavandatud 2026. aasta kevadesse.

Enne seaduseelnõu väljatöötamist koostati ka andmekaitseline mõjuhindang¹.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna rahvakultuurinõunik Eino Pedanik (eino.pedanik@kul.ee, 628 2227), Kultuuriministeeriumi strateegia- ja innovatsiooniosakonna IT projektijuht-analüütik Tuuli Soodla-Tikkerbär (tuuli.soodla-tikkerbar@kul.ee, 516 0057), õigusosakonna õigus- ja haldusosakonna õigusnõunik Siiri Pelisaar (siiri.pelisaar@kul.ee, 628 2225) ja sama osakonna jurist ning

¹ Mõjuhindanguga saab tutvuda Riigikogu lehel muinsuskaitseaduse, halduskoostöö seaduse ja muuseumiseaduse muutmise seaduse eelnõu alalehel: <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/3f8944f1-c688-46fb-98c7-92fcae4b73c7/muinsuskaitseaduse-halduskoostoo-seaduse-ja-muuseumiseaduse-muutmise-seadus/>

andmekaitespetsialist Mari Kõrtsini (mari.kortsini@kul.ee, 628 2254). Eelnõu väljatöötamisel on osalenud Eesti Rahvakultuuri Keskuse ja Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutuse töötajad.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kuuest peatükist ja 22 paragrahvist:

1. peatükk „Üldsätted“ (§-d 1-4)
2. peatükk „Andmekogude pidamise viis, koosseisu ja ülesanne“ (§-d 5-7)
3. peatükk „Andmekogusse kantavad andmed ja andmete esitajad“ (§-d 8-13)
4. peatükk „Andmekogu andmete säilitamine ning andmete õiguse tagamine“ (§-d 14-15)
5. peatükk „Andmete töötlemine ja avaldamine, juurdepääs andmekogu andmetele ning andmekogust andmete väljastamine“ (§-d 16-19)
6. peatükk „Järelevalve andmekogu pidamise üle, andmekogu finantseerimine ja likvideerimine“ (§-d 20-22).

1. peatükk „Üldsätted“ (§-d 1-4)

Eelnõu § 1 sätestab **andmekogu nimetuse**. Määrusega asutatakse riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu ametliku nimetusega „Rahvakultuuri andmekogu“ (edaspidi *andmekogu*).

Eelnõu §-s 2 sätestatakse **andmekogu pidamise eesmärk**. Õigusselguse huvides taasesitatakse põhimääruses muinsuskaitseaduse § 79¹ lõikes 2 toodud andmekogu eesmärk.

Eelnõu § 3 lõike 1 kohaselt on **andmekogu vastutav** töötleja on Kultuuriministeerium.

Andmekogu volitatud töötleja on Eesti Rahvakultuuri Keskus määruse §-s 6 toodud alamandmekogu osas.

Andmekogu volitatud töötleja ülesandeid võib halduslepingu alusel täita eraõiguslik juriidiline isik vastutava töötleja ettenähtud ulatuses. Halduslepingu sõlmimisel teostab halduslepingu täitmise üle järelevalvet KuM. Kui haldusleping lõpetatakse ühepoolset või esineb muu põhjus, mis takistab haldusülesande täitjal jätkata haldusülesande täitmist, korraldab haldusülesande edasise täitmise Kultuuriministeerium.

Andmekogu volitatud töötleja määruse §-s 7 toodud alamandmekogu osas on Eesti Laulu- ja Tantsupeo Sihtasutus. KuM on seisukohal, et haldusülesande andmine ELT SA-le laulu- ja tantsupeo alamandmekogu osas on ainuvõimalik valik, sest sihtasutus oma põhikirja kohaselt korraldab laulu- ja tantsupeol osalevate kollektiivide registreerimise, koostab vastava registri ja peab osalejate kohta arvestust. Sihtasutus hoolitseb laulu- ja tantsupeo protsessi kestlikkuse eest, korraldades koostööd kõigi valdkonna arengut tagavate organisatsioonidega, planeerides protsessi väga pikas perspektiivis ning koondades kõigis olulistes valdkondades protsessile vajalikke teadmisi. ELT SA põhikirja kohaselt on sihtasutuse eesmärk tagada Eesti laulu- ja tantsupeo ning noorte laulu- ja tantsupeo kui tsükliliselt kulmineeruvate kultuurisündmuste protsessipõhine ja jätkusuutlik toimimine, samuti laulu- ja tantsupidusid ettevalmistava õppeprotsessi süsteemne toimimine ning laulu- ja tantsupidude kõrge kunstiline tase (põhikirja punkt 8²). Käesoleva määruse koostamise hetkel on haldusleping väljatöötamise etapis.

Eelnõu §-s 3 on sätestatakse ka andmekogu vastutava ja volitatud töötleja ülesanded.

Eelnõu §-s 4 reguleeritakse andmekogusse kantud andmete kaitset. Andmekogusse kantud andmete turbeaste on madal (L). Andmekogu turvaklass on K1T1S1.

² https://sa.laulupidu.ee/wp-content/uploads/2018/11/ELSA_P%C3%B5hikiri-2018.pdf

2. peatükk „Andmekogude pidamise viis, koosseisu ja ülesanne“ (§-d 5-7)

Eelnõu § 5 reguleerib andmekogu pidamise viisi ja koosseisu.

Andmekogu pidamisel kasutatakse automatiseeritud ja manuaalset andmetöötlust.

Andmekogu koosneb digitaalsest andmebaasist ja arhiveeritud andmetest.

Andmekogul on alusandmed ja järgmised alamandmekogud:

- 1) rahvakultuuri alamandmekogu (RAKU andmekogu);
- 2) laulu- ja tantsupeo planeerimise ja korraldamisega seotud alamandmekogu (ELTSA register).

Alusandmed sisaldavad nelja põhitüübi (kollektiiv, organisatsioon, isik ja hoone) andmeid. Alusandmed on ühildatud mõlema alamandmekoguga.

Eelnõu § 6 kohaselt on RAKU andmekogu ülesanne:

- 1) koguda, süstematiseerida ja avaldada teavet rahvakultuuriga tegelevate organisatsioonide, kollektiivide, harrastajate ja hoonete kohta;
- 2) koguda ja edastada andmed Statistikaametile riikliku rahvakultuuristatistika tegemiseks.

Eelnõu § 7 kohaselt on ELTSA registri ülesanne:

- 1) laulu- ja tantsupeol osaleda soovivate ja osalevate kollektiivide andmete haldamine ja kasutamine laulu- ja tantsupeo planeerimiseks ja korraldamiseks (õppematerjalide tellimine ja väljastamine, kollektiivide akrediteerimine, eelproovide planeerimine, peost osavõtjatele majutuse, toitlustuse, meditsiinilise teenuse võimaldamine);
- 2) laulu- ja tantsupeoga seotud andmete töötlemine statistika tegemiseks;
- 3) läbi liidestuste andmete edastamine laulu- ja tantsupeo liikumisega seotud toetuste menetlemiseks.

3. peatükk „Andmekogusse kantavad andmed ja andmete esitajad“ (§-d 8-13)

Eelnõu § 8 lõike 1 kohaselt kantakse andmekogusse määruse §-des 9 ja 10 sätestatud andmed.

Andmekogusse kantavate andmete koosseisud on alamandmekogude kaupa esitatud määruse lisas 1 „Rahvakultuuri andmekogu esitatavate andmete loetelu” (edaspidi lisa 1).

RAKU andmekogusse kantakse andmed lisa 1 peatükis I toodud andmekoosseisus (eelnõu § 9):

- 1) rahvakultuuriga tegeleva organisatsiooni kohta;
- 2) rahvakultuuri kollektiivide kohta;
- 3) rahvakultuuriga tegelevate harrastajate kohta;
- 4) rahvakultuurihoonete kohta.

ELTSA registrisse kantakse andmed lisa 1 peatükis II toodud andmekoosseisus (eelnõu § 10):

- 1) laulu- ja tantsupeol osaleda soovivate ja osalevate organisatsioonide ja kollektiivide kohta;
- 2) laulu- ja tantsupidudel osalevate isikute kohta;
- 3) kollektiivi juhendaja ja kontaktisiku ning saatjate kohta;
- 4) korraldustoimkonna liikme kohta;
- 5) majutuskohdade kohta;
- 6) laulu- ja tantsupeo korraldamisega seotud tegevuste (seminarid, eelproovid) kohta.

Andmekogu vastutav või volitatud töötaja võib andmekogusse kanda andmekogu pidamiseks ja andmekogu andmete mõistmiseks vajalikku teavet kannete terviklikkuse ja ajakohasuse, andmeandja ja andmete andmekogusse kandmise ning muutmise asjaolude kohta.

Eelnõu § 11 sätestab **andmevahetuse teiste andmekogudega**

Volitatud töötlejal on õigus teha andmekogusse kantavate andmete saamiseks ja kontrollimiseks päringuid ning saada andmeid eelkõige järgmistest andmekogudest:

- 1) äriregister – organisatsiooni registrikood, ametlik nimi, juriidiline aadress, esindusõiguslik isik;
- 2) rahvastikuregister – nimi, isikukood ja elukoha andmed (kohaliku omavalitsuse üksuse täpsusega);
- 3) kutseregister – antud kutse andmed (kutsetunnistuse registreerimisnumber, kutsenimetus ja -tase, kutsetunnistuse väljaandmise kuupäev ning kutse kehtivuse algus- ja lõpukuupäev);
- 4) Kultuuriministeeriumi toetuste menetlemise infosüsteem (TMS) – (kollektiivi olemasolu, kollektiivi osalemine eelmistel pidudel, kollektiivi registreerumine uuele peole, kollektiivi liikmete arv, info kollektiivi juhendaja kohta);
- 5) aadressiandmete süsteem – aadressiandmed;
- 6) Riigi Tugiteenuste Keskus (SAP) - õppematerjalide ostuks vajalike kannete andmed.

Andmevahetus teiste andmekogudega toimub infosüsteemide andmevahetuskihi kaudu.

Eelnõu § 12 sätestab **andmete esitajad**. Andmekogusse esitavad andmeid järgmised andmeandjad:

- 1) rahvakultuuriga tegelevad organisatsioonid;
- 2) rahvakultuurikollektiivi juhid või nende volitatud andmehaldurid;
- 3) rahvakultuuri harrastajad;
- 4) rahvakultuurihoone omanik või valdaja;
- 5) laulu- ja tantsupeol osalevad või osaleda soovivad kollektiivid;
- 6) volitatud töötleja tema enda kogutud andmete ulatuses.

Eelnõu § 13 reguleerib **andmete uuendamise korda**. Lõike 1 kohaselt uuendavad määruse §-s 12 nimetatud andmete esitajad oma andmeid kord aastas volitatud töötleja määratud tähtajaks.

Lisaks eeltoodule- kui isik lahkub kollektiivist või isikuandmed ei ole enam muul viisil ajakohased, kustutab või uuendab lisa I peatükis II toodud andmete esitaja või käesoleva määruse § 3 lõike 3 punktis 2 nimetatud volitatud töötleja tema andmed esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui kuue kuu jooksul andmekogust.

4. peatükk „Andmekogu andmete säilitamine ning andmete õiguse tagamine“ (§-d 14-15)

Eelnõu § 14 reguleerib **andmete säilitamist ja archiveerimist**. Õigusselguse huvides on siin taasesitatud muinsuskaitseaduse § 79¹ lõigetes 8-9 sätestatut.

Harrastaja esitab oma andmed andmekogusse omal soovil ja võib paluda igal ajal oma andmete kustutamist. ERK vaatab igal aastal andmed üle, et need oleksid ajakohased – kui ERK-il ei õnnestu isikuga kontakti saada andmete uuendamiseks, kantakse need kuue aasta möödudes arhiivi.

Eraldi tähtajad on vajalikud laulu- ja tantsupeol osaleda soovivate kollektiivi liikmete ja konkreetsel laulu- või tantsupeol osalejate andmete säilitamiseks. Kui kollektiiv on oma andmed andmekogusse esitanud, kuid laulu- või tantsupeole end ei registreeri või andmeid kuue aasta jooksul ei uuenda, siis kantakse kollektiivi isikuandmed arhiivi (kollektiivi nimi ja organisatsiooni andmed ajaloo huvides säilivad). Kuueaastane tähtaeg on kujundatud laulu- ja tantsupidude kulgemise viieaastase tsükli arvestusega ning jäetud on veel üks aasta varuks.

Andmekogu arhiivi kantud andmeid säilitatakse kaks aastat arhiivi kandmisest, mille järel need kustutatakse.

Konkreetsed laulu- või tantsupeol osalejate ja korraldamisega seotud isikute isikuandmed anonüümitakse ühe aasta jooksul pärast laulu- ja tantsupeo toimumist. Neid anonüümitud andmeid saab vajadusel kasutada järgmise laulu- ja tantsupeo planeerimiseks.

Eelnõu § 15 reguleerib andmekogu andmete õigsust.

Lõike 1 kohaselt vastutab andmekogusse esitatud andmete õigsuse ja ajakohasuse eest andmete esitaja.

Lõike 2 kohaselt andmekogusse kantud andmete muutumisel või neis vigade ilmnemise korral parandab andmete esitaja, vastutav või volitatud töötleja andmed viivitamata.

Lõike 3 kohaselt kui andmekogus ei ole võimalik andmete esitajal andmeid parandada, teavitab ta andmete muutumisest või andmetes vea avastamisest viivitamata vastutavat või volitatud töötlejat.

Lõike 4 kohaselt on andmekogu volitatud töötlejal õigus kontrollida esitatud andmete õigsust. Kui andmekogu volitatud töötleja tuvastab, et andmekogusse esitatud andmed on ebaõiged, puudulikud, vaieldavad või kattuvad teise rahvakultuuriga tegeleva organisatsiooni või kollektiivi andmetega, on andmekogu volitatud töötlejal õigus nende kandmisest andmekogusse keelduda.

Lõike 5 kohaselt sulgeb andmekogu volitatud töötleja kuni andmete õigsuse kindlakstegemiseni andmekogus andmed, mille tõepärasus on kahtluse alla seatud.

Lõike 6 kohaselt parandab andmekogus vormi-, keele- ja trükivigade avastamisel need andmekogu volitatud töötleja.

Lõike 7 kohaselt kui andmekogu andmetes esineb vigu või on tekkinud kahtlus andmekogus olevate ebaõigete või kattuvate andmete suhtes, on volitatud töötleja kohustatud kontrollima andmete õigsust ja andmed parandama. Andmete andmekogusse lisamisest, täiendamisest või andmete parandamisest teavitab volitatud töötleja andme andjat.

Teave andmete parandamise ja lisamise kohta säilitatakse digitaalselt andmekogu andmebaasis.

5. peatükk „Andmete töötlemine ja avaldamine, juurdepääs andmekogu andmetele ning andmekogust andmete väljastamine“ (§-d 16-19)

Eelnõu § 16 reguleerib andmete töötlemist ja avaldamist.

Lõike 1 kohaselt järgitakse andmete töötlemisel küberturvalisuse seaduse § 7 lõike 5 alusel kehtestatud nõudeid.

Eelnõu § 17 reguleerib andmekogu andmetele juurdepääsu õigust.

Lõike 1 kohaselt jagunevad andmekogu andmed avalikeks ning piiratud juurdepääsuga andmeteks. Piiratud juurdepääsuga andmeid kasutatakse tööalasel ja statistilisel otstarbel.

Lõike 2 kohaselt on piiratud juurdepääsuga järgmised andmed:

- 1) ELTSA registrisse kantud andmed;

2) rahvakultuuri harrastaja andmed, kui harrastaja ei ole andnud nõusolekut oma andmete avalikustamiseks.

Lõike 3 kohaselt on juurdepääs kõigile andmekogusse kantud andmetele volitatud töötleja, vastutava töötleja ja andmekaitse järelevalveasutuse selleks volitatud isikutel nende teenistus- või tööülesannetega määratud ulatuses, samuti isikul, kes arendab või hooldab andmekogu, arendus- või hoolduslepingus sätestatud ulatuses ja tingimustel.

Lõike 4 kohaselt on andmekogus sisalduvatele andmetele kehtestatud juurdepääsupiirangud avaliku teabe seaduses sätestatud korras. Andmetele, mille avalikustamine on õigusaktiga piiratud, on juurdepääs piiratud kasutajaõigustega või väljastatakse andmed avaliku teabe seaduse § 38 lõikes 3 või 4 sätestatud juhul vastava taotluse alusel.

Lõike 5 kohaselt on juurdepääs piiratud juurdepääsuga andmekogusse kantud andmetele:

- 1) isikul teda puudutavate andmete suhtes;
- 2) kõikidel isikutel seaduse või lepinguga ettenähtud ülesannete täitmiseks.

Isikutel, kellel ei ole võimalik end ID-kaardi, mobiil-ID või Smart-ID kaudu autentida, saavad volitatud töötaja loal kasutajakonto ning logida selle kaudu andmekogusse (lõige 6).

Eelnõu § 18 reguleerib andmekogu andmetele juurdepääsu korraldamist ja andmete andmekogust väljastamist.

Lõike 1 kohaselt antakse andmekogu andmetele juurdepääsuõigusega isikutele juurdepääsuõigus pärast kasutaja identifitseerimist ja autoriseerimist.

Lõike 2 kohaselt piiratud juurdepääsuga andmeid väljastatakse õigustatud isikule volitatud töötlejale esitatud kirjaliku taotluse alusel, milles on näidatud:

- 1) milliseid andmeid taotletakse;
- 2) andmete väljastamist taotleva isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood, juriidilise isiku nimi, aadress ja vastava registri kood. Juriidilise isiku ning valitsusasutuse esindaja esitab lisaks dokumendi, mis tõendab tema esindusõigust;
- 3) taotletavate andmete väljastamise alus ja kasutamise eesmärk;
- 4) taotluse esitamise kuupäev.

Lõike 3 kohaselt otsustab volitatud töötleja andmete väljastamise või sellest keeldumise viie tööpäeva jooksul nõuetekohase taotluse saamise päevast alates, lähtudes andmekogu pidamise eesmärkidest. Vajaduse korral otsustab andmete väljastamise vastutav töötleja.

Lõike 4 kohaselt sõlmivad vajaduse korral andmekogu vastutav töötleja ja andmete saaja väljastatavate andmete kaitseks lepingu, kus sätestatakse väljastatavate andmete loetelu, väljastamise eesmärk, maht ja väljastamise kord.

Andmeid väljastatakse digitaalsel kujul (lõige 5).

Lõike 6 kohaselt on volitatud töötleja kohustatud pidama arvestust selle üle, kellele, mis eesmärgil, millal, millisel viisil ja milliseid andmeid väljastati ning andmete küsimise ja väljastamise oma dokumendihaldussüsteemis.

Andmekogusse kantud andmeid väljastatakse valitsusasutustele ja kohaliku omavalitsuse üksustele või asutustele, kui need on vajalikud neile õigusaktidega määratud ülesannete täitmiseks (lõige 7).

Andmekogusse kantud andmeid väljastatakse andmekogust tasuta (lõige 8).

Eelnõu § 19 reguleerib **andmete logimist**. Andmete andmekogusse kandmine, andmete muutmine ja päringud piiratud juurdepääsuga andmete kohta logitakse. Kasutaja tuvastatakse andmekogusse sisselogimisel ID-kaardi, mobiil-ID või Smart-ID abil. Logis säilitatakse kande või päringu sisu, kuupäev ja kellaaeg ning võimaldatakse tuvastada selle teinud isikut (lõige 1).

Lõike 2 kohaselt logi säilitatakse neli aastat kande või päringu tegemisest alates. Säilitustähtaja möödumisel logi andmed kustutatakse.

6. peatükk „Järelevalve andmekogu pidamise üle, andmekogu finantseerimine ja likvideerimine“ (§-d 20-22).

Eelnõu § 20 sätestab **järelevalve andmekogu pidamise üle**. Järelevalvet andmekogu pidamise üle teevad vastutav töötaja ja Riigi Infosüsteemi Amet, Statistikaamet ja Andmekaitse Inspeksioon vastavalt õigusaktides sätestatud pädevusele.

Eelnõu § 21 reguleerib **andmekogu finantseerimist**. Andmekogu pidamist finantseeritakse riigieelarvest Kultuuriministeeriumi kaudu.

Eelnõu § 22 reguleerib **andmekogu likvideerimist**. Andmekogu likvideerimise otsustab valdkonna eest vastutav minister.

Põhimääruse lisas 1 on toodud täpsem esitatavate andmete loetelu.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Kuivõrd kavandatava muudatusega soovitakse töödelda isikuandmeid, tuleb regulatsiooni väljatöötamisel arvestada Euroopa Parlamendi ja Euroopa Nõukogu määrusega (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus), mida rakendatakse 25. maist 2018. Isikuandmete töötlemise eesmärk peab tulenema seadusest ja olema vajalik avalikes huvides oleva ülesande täitmiseks. Seaduslik alus loodi 22.02.2023 vastu võetud muinsuskaitseaduse, halduskoostöö seaduse ja muuseumiseaduse muutmise seadusega.

Rahvakultuuri andmekogus isikuandmete töötlemise kohta koostati andmekaitsealane mõjuhindang.

4. Määruse mõjud

Eelnõusse kavandatud muudatused ei mõjuta riigi julgeolekut, välissuhteid, majandust, keskkonda ega regionaalarengut. Tuvastatud on mõju majandusele, riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, avaliku sektori rahastamisele ning sotsiaalsed mõjud. Ei ole tõenäoline, et muudatustega kaasnevad ebasoovitavad mõjud.

4.1. Sotsiaalsed mõjud (haridussüsteem ja kultuur)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: isikud, kes on seni kahe andmekogu teenuseid kasutanud

Uue andmekoguga saavad rahvakultuurialaste andmete vajajad ja laiem avalikkus (isikud, kes on huvitatud rahvakultuurialasest infost, nt kultuurihuviline kodanik, ajakirjanik, üliõpilane, teadlane, uurimustöö tegija, rahvamajade kontakte otsiv isik) kompaktse ning tervikliku ülevaate valdkonnast – andmekogu võimaldab andmeid otsida ja filtreerida soovitud detailsusastmes. See

on oluline andmekogu rahvakultuuri koordinaatoritele ja huvilistele. Rahvakultuuri valdkonnas tekib ühtne ja erinevate sihtgruppide vajadusi rahuldav andmestik. Ühe valdkonna tegijad on koondunud ühte andmekogusse, mis annab rahvakultuuri valdkonnast tervikliku ja mitmekülgse ülevaate ning kujutab endast olulist kultuurivaldkonna mõõdikute (nii arv- kui ka kvalitatiivsete näitajate) kogumit.

Samas on andmekogu andmetele sätestatud ka juurdepääsupiirangud:

- 1) harrastaja esitatud andmed: isikunimi, isikukood ja kontaktandmed ning andmed tema hariduse ja kutse kohta (harrastaja esitab oma andmed andmekogusse ise omal soovil ja määratleb, kas soovib oma andmete avalikustamist);
- 2) laulu- ja tantsupeol osaleda sooviva või osaleva kollektiivi juhendaja, kollektiivi kontaktisiku, kollektiivi liikme ja korraldustoimkonna liikme isikunimi, isikukood ja kontaktandmed (need isikuandmed on juurdepääsupiirangutega ja ei ole avalikus vaates kättesaadavad).

Tõuseb valdkonnas tegutsejate, spetsialistide jt süsteemi avalike kasutajate rahulolu teenustega, sest teenused on mitmekülgsemad, paremini kättesaadavad ning lihtsamini ühest kohast märgatavamad.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järeldus olulisuse kohta:

Muudatus mõjutab positiivselt kogu rahvakultuuri valdkonda, kuid kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

4.2. Majanduslikud mõjud (halduskoormus)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: andmekogusse andmeid sisestavad organisatsioonid, kollektiivid ja isikud

Sihtrühma suurus on järgmine: laulu- ja tantsupeo protsessis osalev kollektiiv (ca 2600), kollektiivi juhendaja (4416), valdkondlikud organisatsioonid (2834), rahvakultuuri harrastajad (78 110), rahvakultuuri hoonete omanikud või valdajad (allikas: Eesti Rahvakultuuri Keskus, Eesti Laulu- ja Tantsupeo SA).

Uude ühisesse andmekogusse sisestavad organisatsioonid, kollektiivid ja isikud oma andmed ise, sh mitmed andmed on osaliselt n-ö eeltäidetud liidestuste kaudu. Seni on kollektiivide kontaktisikud ELT SA registrisse andmeid esitanud kollektiivi laulu- ja tantsupeole registreerimiseks. RAKU andmekogusse sisestatava info jaoks on vastatud ERK-i rahvakultuurispetsialisti ankeedile või küsitlusele või e-kirjaga saadud teabepäringule. Väheneb andmete dubleeriv esitamine, sest loodavas andmekogus on ühine baasandmete moodul, mis sisaldab andmeid, mida seni tuli edastada nii RAKU andmekogusse kui ka ELT SA registrile.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järeldus olulisuse kohta:

Andmete esitamise koormus ei suurene, sest seni on andmete esitamiseks täidetud ankeete, vastatud päringutele või on andmed sisestatud laulu- ja tantsupeole registreerimiseks. Andmete sisestamine muutub pigem lihtsamaks, sest andmekogus on juba osa välja eeltäidetud, loodud on vastavad vormid, mis sisaldavad ka sisestatavate väärtuste automaatkontrolle, täitmisel saab kuvada abitekste jms. Uue andmekoguga väheneb andmete dubleeriv esitamine. Kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

4.3. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele, kuludele ja tuludele (asutuste korraldus)

Muudatusest mõjutatud sihtrühm: KuM, ERK, ELT SA, KOV-id

Sihtrühma suurus on järgmine: KOV-i kultuurivaldkonna spetsialist (79), ERK-i töötaja (32), ELT SA töötaja (10), laulu- ja tantsupeo kunstiline toimkond (80), kuraator (20).

Riiklik statistika on täpsem ja andmetele tuginevad otsused kvaliteetsemad. KuM ja ERK saavad andmetele toetudes paremini panustada valdkonna arengusse, teha uuringuid ja analüüse, tegeleda valdkonnas tegutsejate koolitamisega. Andmed ja statistika aitavad KOV-e maakondlikul tasemel järelkasvule suunatud tegevusi planeerida.

Andmekogu RAKU alammodul on tööriist ERK-i rahvakultuurispetsialistile, toetades protsesse ja toiminguid tänapäevase funktsionaalsuse ja paindlikkusega. ELT SA registri alammodul on tõhus tööriist pidude kunstilisele toimkonnale, kuraatoritele ja ELT SA töötajatele, võimaldades hallata laulu- ja tantsupeoga seotud andmeid ja tegevusi.

ELT SA registri alammodulis on ajakohased laulu- ja tantsupeoga seotud andmed, mida on võimalik kasutada peo korraldajatel. Täiendava funktsioonina kasutatakse ELT SA registri alammodulit ELT SA menetlevate toetuste taotlemiseks vajalike tingimuste kontrolliks. Andmekogu alammodulid on omavahel liidestatud, samuti on liidestused muude andmekogudega. Toimuvad automaatkontrollid. Andmekogu arendamiseks on tagatud piisavad ressursid.

Ajaline kokkuvõtte. Andmekogu loomisega väheneb (kuni 30% tööajast) ERK-i töökoormus, mis oli seni seotud andmekogusse andmete sisestamisega. Avaliku andmekogu tulemusel väheneb ka andmete kasutamiseks nende küsimise ja edastamise töökoormus nii andmete kasutajale kui ka esitajale, sest uues andmekogus on igaühel võimalik endale sobival ajal avalikust vaatest ise huvipakkuvaid andmeid otsida ja alla laadida.

Andmekogu liidestamine KuM-i toetuste menetlemise infosüsteemiga (edaspidi TMS) lihtsustab taotluste ja taotleja nõuetele vastavuse kontrolli. TMS-is saab siduda taotluste väljade kontrolli või eeltäitmist X-tee teenusega. See puudutab laulu- ja tantsupeoliikumises osalevate kollektiivide juhendajate tööjõukulu toetuse määramist ja ELT SA menetletavaid toetusi.

Avalduva mõju kirjeldus sihtrühmale ja järelendus olulisuse kohta:

Muudatus mõjutab positiivselt KuM-i, ERK-i, ELT SA ja KOV-ide üksuste töökorraldust, kuid kokkuvõttes ei ole tegemist olulise mõjuga.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Uue andmekogu asutamise eelarve on hetkel ca 900 000 eurot (koos käibemaksuga), mõningate baasfunktsionaalsuste arendusmaht ja maksumus on veel täpsustumisel. Andmekogu arendamiseks taotleti vahendeid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi struktuurifondide IKT voorust ning osa arendustööde eelarvest kaetakse Kultuuriministeeriumi eelarvest. Iga-aastane püsikulu majutus- ja hooldusteenusele kuni arenduspartneriga sõlmitud raamlepingu kehtivuse lõpuni märtsis 2028 on vastavalt arenduspartneri pakkumusele null eurot, lisaarenduste eelarve selgub jooksvalt peale andmekogu kasutusele võttu. Lisaarenduste kulud kaetakse KuM-i eelarvest.

Välja arendatakse uus andmekogu, mille käigus luuakse ühised tugifunktsioonid ja baasandmete moodul ning arendatakse välja uus RAKU ning uus ELT SA registri alamoodul, sest mõlemad süsteemid on vananenud või mõne aasta jooksul vananemas.

Andmekogu halduskulud vähenevad eelkõige andmete sisestamise ja muutmisega seotud töömahu vähenemisega ning seda eelkõige ERK-i vaates. Praegu kulub umbes pool iga ERK-i rahvakultuurispetsialisti tööajast RAKU andmekogusse andmete sisestamiseks ning muutmiseks. Tulevikus võiks see jääda umbes 20% piiresse, mis tähendab, et andmekogu haldamisega seotud töömaht väheneb u 30% võrra. Rahaliselt väheneb andmekogu haldamisega seotud palgakulu aastas umbes 110 000 euro võrra, mida on võimalik edaspidi rakendada rahvakultuuri arendamisega seotud sisulistele ülesannete elluviimisele. ELT SA-le ei kaasne andmete sisestamise ega muutmisega tööprotsessidesse olulisi muudatusi, sest registrisse on andmeid sisestanud ja muutnud peole registreerunud ise. Küll muutub ELT SA vaates juriidiliste isikutega seotud andmete muutmine mõnevõrra kiiremaks tänu planeeritavatele liidestustele. ELTSA jaoks on oluline ka see, et kaasaegse ja tehnoloogiliselt jätkusuutliku andmekogu loomine võimaldab seda tulevikus veelgi edasi arendada ning luua andmekogu juurde ka pidude korraldamiseks vajaliku mobiilirakenduse, mis võimaldaks laulu- ja tantsupidude veelgi sujuvamat ning keskkonnasõbralikumat läbiviimist.

Andmekogu töös hoidmiseks tehtavate arenduste osakaal praegusega võrreldes suureneb, sest RAKU-t ei ole viimastel aastatel ei hooldatud ega edasi arendatud ning ELT SA on tellinud arendusi (sh hooldust) otseostudena, kulutades selleks viimased 12 aastat keskmiselt 10 000 eurot aastas.

6. Määruse jõustumine

Rahvakultuuri andmekogu põhimäärus pidi jõustuma 2024. aasta 1. septembril koos seaduse muudatuse ja volitusnormi jõustumisega. Seoses arendustööde viibimisega see ei õnnestunud, andmekogu valmib eeldatavalt märtsis 2026. Määrus jõustub siiski üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Haridus- ja Teadusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Justiits- ja Digiministeeriumile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Riigi Infosüsteemi Ametile, Andmekaitse Inspektsioonile ja Statistikaametile. Viimati nimetatud asutustele saadetakse hilisemas etapis kooskõlastamiseks ka muu andmekogu tehniline dokumentatsioon. Hetkel soovime saada arvamust põhimääruse eelnõule.